

ETH DIARI

Numerò 44
Dissabte 27 de hereür 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ERA COMISSION TUCA: UN NIN DE MAUFIDANÇA

Maugrat que se i esforcen plan, non i a dia que non se sàpie qu'ei çò que passe ena nomenada Comission TUCA. Coma rebrembarà eth lector, aguesta Comission qu'ei integrada per representaires de toti es grops politics der Ajuntament de Vielha e membres dera associacion Tuca Dubèrta. D'ençà deth 12 de gèr d'enguan, quan s'acordèc en ua amassada eth **pacte de silènci** entara premsa, s'an produsit filtracions interessades entà mòir eth tèma e qu'aguest sigue de constant actualitat. D'aute biais aguestes filtracions son ua sòrta de *coartades* de sauvament entà quaque politic perque, s'es mauscaden (fracassen) es gestions, non l'afècte negatiuament era operacion deuant des sòns electors.

AJUNTAMENT
DE
VIELHA - MIJARAN

Eth **pacte de silènci-Ahèr Tuca** ei ua d'aqueres 'pèrles' dera accion politica que son notícia en eres ma-deishes e que les cau hèr a saber ara ciutadania perque era opacitat informatiua en Aran pòt arténher còtes de manca de contienguts democratics preocupanti.

Dus qu'èren es punts deth silènci: eth prumèr, qu'arrés non podie parlar en nòm dera Comission senon n'ère autorisat per aguesta. E eth dusau acòrd siguec que, se calie hèr bèra declaracion tàs mieis de comunicacion se harie per escrit e signada per toti es membres d'ua associacion com ei Tuca dubèrta, qu'ei un grop de pression ciutadan tamb un

conglomerat irregular en çò que hè ara representativitat e era obligacion de portar era foncion publica locau en ua via d'exquisida transparéncia informatiua.

Eth prumèr en trincar eth pacte siguec er alcalde Calbetó, qu'en declaracions tàs dus diaris provinciaus lheidatans explicau interioritats dera Comission, ath delà deth resultat de quauqu'uns des contactes mantengudi tamb es tres empreses que s'an interessat entà ua possible inversion tà redaurir Tuca. A compdar d'aciú, comencèc nauament era mensfidança des membres dera associacion: "eth baile Calbetó a dat era 'sua version' deth tractat ena Comission e non sabem ce perqué diguec que s'auie dat lum verda tàs tres aufèrtes entà redaurir Tuca quan sonque i a ua empresa que, fefaentament, a demostrat eth sòn interès en tot desplaça-se tar Ajuntament de Vielha (17-12-98) entà explicar ara Comission era sua vedença deth projècte Tuca. E siguec en aguesta amassada ena que s'acordèc redactar un acòrd de colaboracion".

Aguesta empresa ère era **Companya Prevenrisk**, que segontes semble, perque arren ei oficiau, acceptarie es condicions prealables demanades per Ajuntament. Condicions qu'er alcalde Calbetó les expressèc en mes de deseme, auent coma testimònis es membres de Tuca dubèrta. Agustèr testimònis diden qu'er alcalde comunicèc a Prevenrisk qu'era darrèra concession hège 5 ans qu'auie caducat, que les aufrie ua compensacion urbanistica pera inversion, en concrèt, era possibilitat de desvolopar ua pleta aranese ath delà les didie qu'era licéncia de construccion deth parcatge de Tuca ère arturada e qu'aguesta òbra ère ua resèrva entara empresa que siguesse disposada ara dubertura de Tuca. Rebrembam qu'era compensacion

deth parcatge siguec aprovada en un plen der Ajuntament.

Toti es grops politics der Ajuntament dèren supòrt ara operacion, e era Comission avaluèc es informes economics dera companhia. S'ère en possession d'un informe elaborat peth Consòrci Internacionau de Credit qu'avaluèc era solvència de Prevenrisk.

Pr'amor de tot açò era Comission Tuca sig-nèc un **acòrd marc de colaboracion** tamb era companhia (veir document adjunt) en quau se reconeish, basicament, un dret de preferéncia pendent 6 mesi, en tot sauvàse er Ajuntament eth dret de dar in-

formacion a quinsevolha auta empresa qu'age interès entà Tuca.

Tota ua operacion de clars e escurs, ara cantuada des eleccions e un mensprètz, en tota regla, a qu'era premsa investigue. Diguen çò que diguen, era premsa e eth sòn trabalh informatiu ei era garantia qu'es trac-

TUCA DUBERTA

TUCA ABIERTA * TUCA OBERTA

tes siguen clars e en egalitat de condicions entà toti.

Quauqu'un mos vò explicar perqué tant de mistèri?

Visto el Acuerdo Marco de colaboración y apoyo a las actuaciones dirigidas a la reapertura de la Estación de Esquí TUCA, firmado entre la empresa PREVENRISK y el Alcalde del Ayuntamiento de Vielha-Mijaran,

la Comisión Mixta formada entre TUCA DUBERTA y el propio Ayuntamiento de Vielha-Mijaran reunida en Vielha en día 4 de febrero de 1999, manifiesta:

Dar su apoyo y visto bueno al referido Acuerdo Marco con el fin de que la empresa PREVENRISK pueda tener a su disposición todos los datos y documentos que se les pueda facilitar para la redacción del Estudio de Viabilidad que desarrolle un Estudio Técnico de explotación del área de concesión para la práctica de deportes de invierno y verano; Estudio Jurídico de reapertura de la estación y Estudio Económico-Financiero.

Miembros de TUCA DUBERTA presentes en la Comisión Mixta

El Alcalde del Ayuntamiento de Vielha-Mijaran

ETH DIARI amplie es sòns productes editoriaus e a de besonh incorporar mès personau.

CERCAM periodistes *free-lance*; ilustradors; correctors de catalan, castelhan e galhèc; administratius; comerciaus i repartidors.

Trucatz entà entrevista, pes tardes ath telefon 973 64 17 72

COLLABORACIONS PERSONAUS

Er escenari, un jutjat de Sevilla. Un fiscu, enes sues conclusions definitives, ratifique qu'er acusat ei innocent d'auer aucit damb acarniment e traïson era sua nòvia, ara quau li a clauat 12 punhalades, atau e coma reclame era familia dera mòrta. Rebrembam que non hè cap guaire succedid çò de madeish, mès damb era diferéncia qu'er aute 'senhor' ne clauèc 37.

Non rebrembi er escenari, mès era setmana passada, un òme, dejà gran, siguec considerat "INNOCENT" en sòn judici despús d'auer violat reiteradament es sues hilhes e despús es sues dues arrehilhes. S'allèguen problèmas mentaus temporaus.

Hè bèth shinhau mès de temps un pare siguec jutjat per abusi sexuaus despús d'auer abusat, damb tocaments, dera sua hilha des quate enquias nau ans. D'ença des nau entà deuant es tocaments se viren en ACTES SEXUAUS PLENS. Era hilha decidís denoncià-lo e eth jutge lo declare "LIURE" deth tot, pr'amor que, segontes sembla,

en cap de moment i a auut bèth tipe d'intimidacion.

Un cas recent que toti coneishem: un jutge italian ditz que non mos auem de méter texans entà evitar que mos violèn.

Non enteni arren. Comenci a pensar qu'auria auut de nèisher òme. Dilhèu atau qu'enteneria quauquarren...? Non t'ac sai!!!

Me shaute de vestir pelhòt e ara, damb eth conselh d'aguest jutge italian comenci a trobà-me culpabla d'ahiscar sexuament es òmes -a despiet des mèns 45 ans. Tanplan que i a òmes que damb uns boni pantalons e un bon darrèr son vertaderament atractius e non per aquerò son violats. S'ac guardam atau, auriem de gaudir dera madeisha egalitat de drets en çò que tòque ara nòstra integritat e seguretat fisica e sexua.

Qu'era hemna se trape encara en ua etapa lèu lèu preistorica, aquerò plan qu'ei clar. Qu'er òme encara ei eth gran mascle dera creacion, de ben segur.

VIOLÈNCIA E HEMNES HEMNES E PREISTÒRIA

Mès, vam entar encastre deth trabalh. Quinsevolh companh que sigue òme pòt auer un mau dia, èster de mau umor, trist o irritable; non passe arren. Mès, que passe quan se tracte d'ua hemna? Plan facil; es nòsti madeishi companhs o superiors -coma tanben fòrça òmes en casa- trafen eth diagnostic perfècte: "segur qu'a era règla", e per aquerò ei nerviosa e/o isterica; mès s'ath delà non as amic o nòvi coneishut, era senténcia ei encara mès contundenta: "clar, coma era praubia non a un bon mascle ath cant que l'acontente... atau ei".

Malurosament, e maugrat d'èster dejà amorasant eth famós SÈGLE XXI, mos demore un long e dificil camin entà recórrer, damb un pialèr de trebucs entà salvar, entà poder arténher era fin que moltes de nosates volem e qu'ath delà meritam perque èm, per dessus de tot, èsters umans, sense distincion de sèxe.

Paloma Puche

EDITORIAU

Eth liurament de prèmis deth Concors Literari Mn. Condò que se celebre aué, ei mès qu'un acte protocolari d'autrejament de prèmis, ei ua autentica Hèsta de Cultura entà Aran. Ja s'an celebrat pro convocatòries aguesti ans endarrèr entà poder avalorar coma plan positiua era dimension social e civica d'aguest certamen.

Ath delà, es despàrièras categories per edats tostemp an dubèrt era possibilitat d'un trabalh collectiu enes escolè, que balhe mès ath certamen encara, un esperit de hèsta e de trabalh collectiu entara cultura qu'ua simpla competicion tà destacar eth prètzhet mès interessant.

Lèu en totes es cultures de païsi que normalisen era sua lengua e cultura en generau, eth certamen literari a estat ua arma identitativa e ua airina entà voler mantier viu eth neguit culturau; inclús eth certamen literari que complís aguest papèr de simbèu de cultura

nacionau ei un baromètre entà saber com evolucione en país era creacion; e quan partcipe era mainadèra e era joenessa tanben ei un baromètre de com era pedagogia literària e umanistica arraitze. Per exemple, en Catalonha e tath catalan, era Hèsta literària de Santa Lúcia complís aguesta foncion.

Sense cap de dopte, e lèu tamb es uelhs barrats, damb supòrt tad aguesta sòrta d'eveniments e ne demanam era implicacion deth lector. Credem que toti se i auriem de híger e, ath delà, hèr er esfòrc de vier fisicament entar acte que se realisarà aguesta tarda en cine de Vielha. Dilhèu tà quauqu'uns les pòt semblar innecessari vier en tot creir que ja n'i a pro auent simpatia entar eveniment e, vençudi peth trabalh o era guitèra non se desplacen tar acte.

D'auti, sonque ac harien s'un sòn familiar auesse estat premiat. Inclús entad auti, eth sòn profund sectarisme les frenarà en tot ve-

HÈSTA DE CULTURA

dé-i un acte deth Conselh Generau, e non ei qüestion de dà-les public de franc. En definitiva, mil e ua desencuses que, deth nòste punt d'enguarda, cau combàter.

Contra era guitèra, contra era patologia deth negòci obsessiu, contra eth sectarisme: CULTURA.

E auem arribat tath centre deth problèma, qu'ei era identitat culturau aranesa e era sua gent. Era nòsta cultura e era nòsta lengua son un tresòr que cau suenhar constantament e héc sense sectarismes excluidinti. Perque era cultura ei de toti, patrimonni de toti e eth discors que cau bastir ei que cadun aurà era sua sensibilitat de credences personaus e politiquas, mès qu'era lengua e era cultura ei er auiatge de toti es aranesi. Tant eth qu'esturmentalise era cultura entà hé-se'n propaganda, com eth que, per maufidança, non vò saber arren perque non vò participar en eveni-

ments organisadi pes contricaires, uns e autes simplament çò que hèn ei perjudicar seriosament era evolucion naturau dera nòsta cultura e lengua.

Cau potenciar ua vedença positiua e ahiscadora dera cultura tant entàs que ne son part de neishença, coma tàs que se i an hijut vengudi de d'auti endrets geografics. Ei cèrt que i a diuerses politiquas culturaus e diuerses manèras d'entèner eth foment dera lengua, mès dar supòrt ara cultura entenuda com un valor d'identitat deth ciutadan aranés qu'ei un valor qu'a de besonh unitat, pacte e granes dòsis de generositat.

Es prèmis Mn. Condò son era nòsta hèsta entà explicitar ua afirmacion de cultura tara quau toti mos i auriem d'involocar... Mos vedem en cine.

AGUEST EI UN ESPACI A ON I PÒT AUER ETH SÒN ANONCI. TRUCATZ-MOS E MOS L'ENCOMANATZ, NOSATI LI HARAM ERA COMPOSICION GRAFICA, ERA TRADUCCION E TOT AQUERÒ QUE CALGUE, PETH MADEISH PRÈTZ. CADA MODUL (6,8 cm x 5 cm) A UN PRÈTZ DE 3.000 PESSETES MÈS IVA. TELEFON 973 64 17 72

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Europa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num 5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail: vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Pilar Barès e Xavier Gutierrez.

Equip comercial: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.

ETH DIARI

HUELHETON DE SOSCRIPCION

NÒM E COGNÒMS _____

DOMICILI _____

CP _____ POBLACION _____

Senhalatz tamb ua (x) era modalitat de pagament que vos estimatz:

Rebut per banc o Caisha d'estauvis

Chèc adjunt

Banc / Caisha _____

Domicili dera agència _____

Poblacion dera agència _____

_____|_____|_____|_____|_____|_____|_____|_____|_____|_____|
Còdi Banc Còdi Agénc D.C. Num. compde o libreta

____/____/____
Data

Signatura

 FAX: 973 64 08 71

Telefon 973 641772

ADREÇA: Carrèr Doctor Manel Vidal. Locau 5, darrèr der edifici.
25530 VIELHA

Prètz: 19.720 ptes IVA incluidit.
Incluidis: Soscripcion annau (diari, mès 5 especiaus).
Distribucion en casa o recuelhuda en quiosc.
Dèhora dera Val d'Aran
Enviament per corrèu: 7.400 ptes.